

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csík, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Felhibás a székely nemzethez.

Igen rövid ideje annak, hogy Németország hadi kiadásainak fedezésére nyilvános aláírás útján nemzetétől 3 milliárd márkát meghaladó kölcsönt vett fel és bizonyára élénken él még mindenki emlékezetében a lelkesedésnek és hazaszeretetnek az a magasztos megnyilatkozása, melynek ez alkalommal tanui lehettünk. Ugyanily felhívással fordul most a magyar állam is fiaihoz, hogy megvethesse alapját egy szebb, boldogabb jövőnek, melyre mindannyian oly reményteljes bizalommal várunk.

A kölcsön, melyet a kormány ebből a célból nyilvános aláírásra bocsát, a rendkívüli viszonyokhoz mérten lényegesen elüt a multban felvett államkölcsönöktől. Nevezetesen számos oly ujitást tartalmaz, mely a vásárlónak adott kedvezmények szempontjából az eddig megszokott kereteket jóval túlhaladja.

Igy első sorban eltért a multban követett eljárástól a kibocsátás módja és az aláírási helyek kijelölése. A jelen hadi kölcsönnél ugyanis nincs meg az a konzorcium, mely az államkölcsönök elhelyezését eddig közvetíteni szokta, hanem az állam egyenesen polgáraihoz fordul, közvetlenül hozzájuk intézi hívó szövegét. Az aláírási helyek száma pedig a közönség kényelme érdekében tetemesen, megnagyobbodott.

Ezuttal első ízben találjuk a

jegyzések elfogadására feljogosított helyek között az állampénztárakat, adóhivatalokat, az osztrák-magyar bank pesti főintézetét és a magyar szent korona országainak területén levő fiókjait, a postatakarékpénztárt és annak 4000 et meghaladó számú közvetítő hivatalát, az összes postahivatalokat, nem különben az Országos Központi Hitelszövetkezetet és valamennyi tagját. Természetesen a nveseebb magyar pénzügyintézetek, ezenkívül számos horvát pénzügyintézet ezuttal is az aláírási helyek közt szerepelnek.

Egyik további eltérés a kölcsön után adott kamatnál mutatkozik, amennyiben az állam ez alkalommal a neki használatra átengedett összegek után oly magas kamatot nyújt, amintőre eddig még példa nem volt.

Nevezetesen a kölcsönkötvények 6 százalékos típusuak, vagyis a névérték után számított 6 százalékos kamatot hoznak. Mivel azonban a kibocsátási árfolyam a névértéket nem éri el, a tényleges kamatozás még a 6 százalékot is meghaladja.

Ehhez járul még, hogy a kamatszámítás már 1914. november hó 1-től, tehát jóval a kölcsön befizetését megelőző időben kezdődik.

Emellett van még egy ujitása a kölcsönnek, amely ujitás a kölcsönkötvény birtokosára

nézve nem kis jelentőséggel bír. Ez pedig abban áll, hogy annak, aki kötvényét 5 évre zároltatja, joga van a ötödik év utolsó negyedében a kölcsönt fölmondani. A kincstár ez esetben a kötvény teljes névértékét visszafizeti úgy, hogy az ily zárolt kötvény tulajdonosa a magas kamatozáson kívül még jelentékeny tőkenyereséghez is jut.

Amidőn ezenkívül a kölcsönnek azt a demokratikus jelleget adó rendelkezését is felemlítjük, hogy a kötvények nem csupán 100, 1000, 10.000 K névértékre szólnak, hanem már 50 K névértékben is megszerezhetők, a kép teljessége érdekében még két oly intézkedésre kell a figyelmet felhívni, amelyek a kölcsönökre a rendkívüli idők bélyegét nyomják.

Ezek egyike abban áll, hogy amennyiben a kötvénybirtokosának készpénzre lenne szüksége, úgy a kötvényt, sőt már az aláírási helyen kapott elismervényt is a közelmultban felállított hadi kölcsönpenztáraknál elzalogosíthatja, mikor is kölcsöne után a mindenkori váltóleszámítolási kamatláb szerint számított kamatot tartozik fizetni. Megjegyzendő, hogy ez a kamatrendszerint kisebb 6 százaléknál, tehát annál a kamatnál, melyet a kötvénybirtokos pénze után az államtól kap.

A másik intézkedés a moratoriummal áll kapcsolatban és abban merül ki, hogy a betéteket kezelő pénzügyintézetek a betevők kívánságára a hadi kölcsönkötvények vásárlása céljából kiszolgáltatni tartoznak azokat a betéteket, melyeket egyébként a moratorium rendelkezései lekötve tartanak.

Mindebből látjuk, hogy az ezen kölcsönben való részesedésre irányuló felhívás nemcsak áldozatot nem követel tőlünk, hanem inkább alkalmat nyújt arra, hogy a gyümölcsözetlenül heverő vagy csak csekély jövedelmezőséget nyújtó tőkék ritka kedvező módon elhelyezhetők legyenek és egyben a legnemesebb cél érdekében hatalmas mozgató erővé tömörüljenek.

Hozza el tehát mindenki úgy a gazdag, mint kevésbé tehető minden nélkülözhető vagyonát a haza oltárára, hogy ily módon bebizonyíthassuk, hogy áldozatkészség tekintetében mi sem maradunk mögötte nagy szövetségesünknek és miként fényes tanujelét adták hadba vonult véreink, úgy mutassuk meg mi is, hogy nem veszett ki mai napig sem a multak folyamán annyiszor megnyilatkozott magyar lángoló hazaszeretet.

Előre székelyek! Legbiztosabb tőkeelhelyezés az állam által biztosított hadi-kölcsön kötvény. Minden kis fillérrel a magyar haza oltárára tesszük le busás hasznót hajtó áldozatunkat!

Előre székelyek! A hazafiság itthon is kimutatható s ezzel mindenki részese lehet a világháború dicsőséges befejezésének!

Használjunk hadi-segély postabélyegeket!

Magyar-német testvériség.

— Induló. —

„Fel-fel pitézek a csatára” dallamára.

Irta: **Horváth Lajos** közlegény.

Büszke magyar nép s erős német
Összetették a fegyverüket.
Hadd mutassák meg a világnak,
Hogy ők közöttük milyen rendet
[vágna]

Összetették a szívüket is,
Összetették a lelkiüket is:
Lángolva ég ott a barátság,
Hisz ellenségük most az egész világ.

Mint a sátánnak sötét népe,
Olyan mindkettő ellensége:
Orgyilkoslelkű állatcsorda,
Poklok mélysége hozta a világra.

Miként a férgek úgy nyüzsögnek,
Gomolyognak és üvöltöznek:
Hanem azért csak gyáva kutyák,
Kik még az árnyékot is megugatják!

— Éppen így jó ez német pajtás,
Lesz most minékünk bő aratás;
— Rajta magyar nép üssed, vágjad,
Az Árgyélusát az édes — anyjának!

— Mír nemsokára nem lesz ellen,
A jó Isten csak velünk legyen,
Elküldjük mind a másvilágra,
Akik rátörtek imádott hazánkra!

— Akkor, ha majd eljő az óra
És el kell válnunk bucsuzóra...
Az Ur Istenre fogadjuk azt,
Hogy a magyar s német — barát
[marad!]

Oly boldog lesz így Magyarország,
Oly boldog lesz így Németország,
Hogy még az Isten is az Égbe:
Sirni s nevetni fog majd örömebe!

Krónika.

— A háború története. —

Október 28. Hadsergünk állása Középgaliciában változatlan. Az Ivangorodtól délnyugatra küzdő hadtestünk, melyek közül egy 10.000 foglyot ejtett, ellenséges tulerővel állnak szemben.

A Boszníában Romanja Planinán megvert szerbeket Visegrád közelében a Drinán visszaszorítottuk. Bosznia keleti része ezzel megtisztult az ellenségtől.

Szerbiában levő csapataink Ravnje közelében hét erősített állást rohammal bevették, négy géppengyvert, hatszáz puskát, bombákat zsákmányoltak és számos foglyot ejtettek.

A keleti harctéren a németek támadása Augusztovtól nyugatra lassan halad előre. Ivangorod felett újabb orosz hadtestek keltek át a Visztulán.

Október 29. Varsó és Ivangorod irányából az előre nyomuló újabb orosz haderő elől a német és

osztrák magyar csapatok kénytelenek voltak új hadállásba visszavonulni.

Az Emden, angol beismerés szerint, tönkreteszi India kereskedelmét.

Nieuport körül elkeseredett harcban állnak a németek a francia-belga angol csapatokkal. A németek a harc vonalat ötven kilométerrel előre tolták.

A sarajevói törvényszék Principet, Cabrinovicsot és Grabezt husz-husz évi fegyházra ítélte.

Törökország tiltakozással és közbelépéssel fenyegeti meg Görögországot, ha ez Epirusz annexióját megkísérelné.

Október 30. Török flotta Feodozia orosz kikötőt bombázza. Galiciában visszavertük az oroszok Turka felé való előnyomulását. A francia tengerpartért való küzdelemben, németek lassan tért hódítanak.

Október 31. A török flotta tegnap kifutott a konstantinápolyi kikötőből. A flotta útját több orosz torpedó el akarta zárni és ezért ütközetre került a sor. A török hajók három orosz hajót elsüllyesztettek. A többi orosz hajó elmenekült.

A török flotta bombázta Fjodoszija és Novoroszijka orosz kikötővárosokat.

Stary-Sambornál ágyutüzünk egy orosz löszerraktárt levegőbe röpített. Stary Sambortól nyugatra fekvő magaslatokon minden orosz támadást visszavertünk. Népfölkelőink ezen harcokban sok oroszot elfogtak.

E hó 28-ig a monarchiában internált hadifoglyok összes száma 649 tiszt és 73.179 főnyi legénység, amihez az utóbbi hetek harcaiban ejtett számos hadifogoly még nincs beleszámítva.

November 1. Közép-Galiciában csapataink tartják a Turkaól északra, valamint a Stary-Sambornál, továbbá Przemysltől keletre a Sanál elfoglalt állásaikat.

A Belgiumban operáló német sereg bevette Ramscapellét, Dixchotet. Ezenkívül rohammal elfoglalták a németek Zandvoosdet, Hollebeckét és Vanbeckét.

Soissonsól keletre a németek elfoglalták Vaillyt és az ellenséget az Aisne folyón visszaverték.

A török-orosz háború komoly jeleget ölt. A török hadihajók Szabasztól mellett Odesszát is bombázták. Az orosz nagykövet elutazott Konstantinápolyból, az ántánt követit visszahívják.

Olaszországban a Salandra minisztérium lemondott.

November 2. A Turkától északra és Stary-Sambortól délre fekvő területen a több napos elkeseredett csata tegnap csapataink teljes győzelmével végződött. Az itt előretört ellenséget, két gyaloghadosztályt és egy lövész dandárt összes hadállásukból kivertük.

Szerbiában széles vonalban fontos pozíciókat foglaltunk el, csapataink bevették Crnabara, Radenko-

vics, Gluscsi, Banovopolje és Tabanovics helységeket.

Ypresnél a német csapatok tovább nyomultak előre. Hatszáz foglyot ejtettek és néhány angol ágyut zsákmányoltak. A Lilletől nyugatra harcoló német csapatok is előrehaladtak.

Az orosz flotta vesztesége: 40 katonai szállítóhajó, két orosz cirkáló, egy hadihajó, hat gőzös.

November 3. Orosz-Lengyelországban tart a harc. A San mentén, Rozwadownál nagy veszteségeket okoztunk az oroszoknak. Itt 4000 oroszot fogtunk el és 3 géppengyvert zsákmányoltunk.

Stary-Sambortól délre szintén 400 oroszot fogtunk el. Ezen a területen és Turkától északra támadásunk tovább haladt előre.

Offenzívánk Szerbiában, a Macsán át győzelmesen halad előre. Sabácot ma éjjel rohammal bevettük.

Lovasságunk az ellenség nyomában van és foglyokat is ejtett.

A nagy német főhadiszállás hivatalosan jelenti, hogy Mossinest birtokba vették.

Konstantinápolyból az orosz, francia és angol nagykövet elutazott.

Keleten a helyzet változatlan. Egy orosz áttörési kísérletet Sztikhamen mellett a németek visszavertek.

November 4. Galiciában a helyzet változatlan. Az utóbbi napokban Stary-Sambortól délre és Turkától északra vívott harcokban eddig 2500 orosz foglyot szállítottunk be.

A macsai csatában Stefanovics Stefan szerb tábornok hadserege csak úgy menekülhetett fenyegetett helyzetéből, hogy hanyatt-homlok visszavonult és mindennemű készletét, tréningjét hátrahagyta, miközben számos foglyot ejtettünk.

A német-francia fronton újból megindultak a heves csaták. A németek több hadállást bevették és két helységet elfoglaltak.

Az angol-francia hajóraj ma reggel bombázni kezdte a Dardanellákat. A török védelmi művek visszaverték a tüzelést. Kár nem történt.

November 5. Egyik hadtestünk a Lysa-gorai harcokban 20 tisztet és 2200 főnyi legénységet hoz foglyul magával.

A galíciai harc vonalon Podbuznál, Sambortól délre, 200-nál több, ma reggel pedig Jaroslaunál 300 orosz adta meg magát.

Szerbiában csapataink további előnyomulásuk folyamán Sabáctól délre és délnyugatra újra ellenségre találtak. Az azonnal megkezdett támadás kedvezően halad előre.

A Romanján, Szerbiában lefolyt harcok alatt összesen 7 tisztet és 647 főnyi legénységet fogtunk el, 5 ágyut, 3 löszerkocsit, 2 géppengyvert, valamint sok löszert és hadianyagot zsákmányoltunk.

Török hivatalos jelentés szerint az angolok bombázták a Dardanellákat. Egy török lövés robbanást idézett elő az egyik páncélosban, mire az angol hajók eltűntek a határról.

November 6. A Wyslock torkolatától délre csapataink az oroszokat, akik a San nyugati partján vették meg lábukat, összes állásaikból kiverték. Itt több mint ezer foglyot ejtettünk és géppengyvert zsákmányoltunk.

Az oroszok a Stryj völgyében sem voltak képesek támadásainknak helyt állni. Itt ötszáz oroszot fogtunk el és egy géppengyvert osztag és egyéb hadianyag jutott birtokunkba.

Pétervári híradás szerint csak a Visztula menti harcokban egy kaukázusi hadosztálynak kétszáz tiszte, köztük két vezérőrnagy és három ezredes esett el.

A Manchester Commerce nagy angol kereskedelmi hajó a nyugati ír szigetek közelében aknára futott és elsüllyedt.

November 7. Német hivatalos jelentés beszámol a Yarmouth melletti angol parti támadásról. A német hajók ágyúzták a partműveket. A D. 5. angol tengeraláttjáró elsüllyedt.

A németek támadása Ypertől északra nyugatra és délnyugatra halad előre. Lebassée mellett Arrastól északra Argonnban új területet foglaltak.

A németek a Mionmuth angol páncélos cirkálót elsüllyesztették, a Good Hopeot megrongálták, a Glasgow nevű cirkáló megsérülve elmenekült.

Török jelentés szerint török lovasság a Kaukázusban visszaverte a kozákokat. Adent az arabok körükerítették.

November 8. Szerbiában tegnap a Misori magaslatot elfoglalták katonáink és 200 szerbet foglyul ejtettek. Krupanj ellen megkezdődött a támadás. A szerbek ellenállása rövid időn belül teljesen megtört.

Csingtau elesett.

Észak-Lengyelországban a németek három orosz lovassági hadosztályt, amely a Varta folyón átkelt, megverték és a folyón túl kergettek. Galiciában ma nem történt fontosabb összecsapás.

Yprestől délnyugatra a németek előrehaladtak, több, mint ezer franciát foglyul ejtettek. Az argonnei erdőben a franciákat hátrább szorították.

November 9. Az északi hadszíntéren tegnap se volt harc. A keleti hadszíntérről nincs új hír.

A délkeleti harctéren csapataink a Krupanj körüli területen sáncot után foglaltak el és ma délután öt óráig a szerbek részéről bevezetetlennek tartott kosztajniki támpontot rohammal bevették. A foglyok számát eddig megközelítőleg sem ismerik.

Potiorek tábornok, a balkáni haderők főparancsnoka napiparancsban jelentette ki, hogy elérkezett a pillanat, amikor eddig elért eredményeinket döntő támadással koronázzuk. Kifejezést ad annak a kívánságának, hogy ezt a hadjáratot még a tél beállta előtt befejezzük.

Egy magánjelentés szerint a németek újra megkezdték Arras bombázását.

November 10. A németek Lyck fölött erős orosz haderőnek a Wyszyty-i tótól északra ellenünk intézett támadását súlyos veszteségeket okozva, visszaverték. Több, mint négyezer foglyot ejtettek és tíz géppuskát zsákmányoltak.

Szerbiában a Loznica—Krupanj—Ljubovija vonalon lefolyt háromnapos harcok teljes sikerrel végződtek. Az első és harmadik szerb hadsereg hat hadosztálya, 120 000 ember, kénytelen volt állását feladni és Valaje irányában visszavonulni. Győzelmes hadtesteink tegnap este elérték a Loznica fölött keletről uralkodó magaslatokat és a Sokolska Planina legmagasabb hegyhatárát Krupanjától délkeletre. Számos foglyunk és zsákmányolt hadianyagunk van.

Ypernnél a németek támadása előbbre haladt. Nieuportnál a német ütegek három angol cirkálót nagyon súlyosan megrongáltak.

A török csapatok átlépték Egyiptom határát. Akabánál partraszállt angolokat megsemmisítették és az angol cirkálókat elűzték.

A Kaukázusban az oroszok nagy vereséget szenvedtek a törököktől.

Halottak estéjén.

Irta: **Pál István.**

Kijöttem a temetőbe,
Nékem is van sok halottam!
Kik hazámért haltak ottan,
Valahol a csatatéren, —
Értök a jó Istent kérem.

Ott pihennek közös sirban,
Gyertya lángnál zsászor jobban,
Értök szívem lángra lobban.
Szépen kérlek nagy úr Isten!
Áldd meg őket az egekben!

Sirjaikon szerelmem ég,
Áldás, béke lesz az emlék!
Vérrel, étellel emelték,
Dicsőségére hazánknek
Azok, akik ott nyugszanak.

Székelyudvarhely, 1914. XI. 1-én

FOGORVOS

Perl József.

AMERIKAI DENTIST

Székelyudvarhelyre

megérkezett! Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m. foghuzást helyi érzéstelenítéssel, arany és más töméseket, műfogakat és teljes fogsorok szájpaddalás nélkül; korona és hidmunkálatok.

Rendel: d. e. 9—12.
d. u. 2—4.

Lakása: Budapest
Szálloda 2.

Martini százados

székelyudvarhelyi származású, itt élnek rokonai, jóbarátai és ismerősei, kiket bizonyára érdekelni fog egy tartalékos tizedes feljegyzése, melyből „Az Ujság” tekintélyes napilap a többiek között ezeket írja:

1914. aug. 27-én egész nap folyik a harc a 18. honvédegyalozred és a Biskupiet megszállva tartó moszkvai gránátos ezred között, mely nyakig beásva teméntelen löszerrel ellátva, várja a támadást. Délután két óra tájban a 7. század **Martini** Róbert százados kezdeményezésére kitört az erdőből, géppuskatűz fedezése mellett megtámadja oldalról a falut és rövid, de heves kézitusa után elsodorja az ellenfelet, a faluban két géppuskát, teméntelen löszert, puskát zsákmányolva és 154 orosz foglyul ejtve.

1914. aug. 29-én a piotrokovci csatában Martini Róbert százados a második fél 7/18. századdal s még időközben összeszedett közös 83., 12. osztagokkal parancs nélkül a sűrű erdőben előnyomul, az ellenfél támadó osztagainak balszárnyát megrohanja s azokat nehéz erdei kézitusa után megveri úgy, hogy aznap ellenfél semminemű támadással sem háborgat bennünket.

1914. szept. 4-én általános támadás van Piotrokovtól északra és északkeletre fekvő megerősített orosz állások ellen. A 7/18. század a Piotrokovtól délnyugatra fekvő magaslatokat tartotta megszállva s legnagyobb hidegvérrel feküdt egész nap oldalozó ágyú és nehéz taracktűzben étlen s szomján. Az esti órákban százados urunk meghallván a harci zajt Piotrokov faluban, oda három szakasszal előnyomul. Éppen idejekorán érkezünk meg, hogy a fogságba esett, nehezen megsebesült 26. közös gy. e. Klempa nevű őrnagyát az ellentél kezéből kiszabadítsuk, sőt ott a faluban még fogságba esik 5 orosz tiszt és 425 ember. Klempa őrnagy ur Martini százados urunkat a század előtt megölelve s megcsókolva, azt mondta: „Gott sei dank! Ihr Honvéd-s seid doch schneidige Kerle; nur immer vorwärts, die Russen halten keinen Bajonetangriff vor Luch aus!” (Azóta Klempát a katonai érdemkereszttel tüntették ki.)

Ezen az éjszakán történt, hogy Martini Róbert százados ur a sebesült honvédek számára pihenő helyet keresve, egyedül (mi távol voltunk) benyit egy házba, mely meglepetésére tele volt felfegyverzett oroszokkal. Nem ijedve meg a százados, lövésre készen tartva a forgópisztolyát, megadásra szólítja fel a muszkát, a kik le is rakják a fegyvert negyvenöten. Mig mi odaérkezünk, nem volt már más dolgunk, mint a zsákmányolt fegyvereket összeszedni s a foglyokat visszakísérni.

1914. szept. 8-án az ursulini állás előtt a századunk fedezéke közvetlen közelében körülbelül 600 lé-

pésnyire három nagy szalmakazal mögött gyülekezik egyenkint, majd csoportokban az ellenség. Százados urunk tudva, hogy innen éjjel rajtunk törhet, felszólítja a legénységet, hogy ki vállalkozik önként arra, hogy előrekuetzva, a muszka által megszállott szalmakazalokat felgyujtsa. Tizenöten jelentkeztek! Ezek közül százados urunk Haán és Piller honvédekét választotta ki, akik eme nehéz feladatot végre is hajtották s dacára az ellenfél közelségének, ennek óriási tüzeiben épen, sértetlenül be is vonultak szerencsésen századukhoz, a hol a századosur örömtől s büszkeségtől könyező szemekkel fogadta őket. Azon éjjel nem mert az ellenfél támadni.

HIREK.

— **A mai kritikus helyzetben** egyedül előfizetőink támogatására vagyunk utalva. Hazafias tisztelettel kérjük tehát, hogy e nehéz napokban előfizetéseikkel segítsenek kötelességeink teljesítéséhez. Az utolsó évnegyedre küldjék be a „Székelyország”-ra a csekély 2 K 50 fillért, mely lehetővé teszi a lap további pontos megjelenését. Teljes tisztelettel: a „Székelyország” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Ülkariátus székhely.** E címmel Marosvásárhelyről keelve egy közlemény jelent meg a kolozsvári „Ellenzék” e hó 11-iki számában. Elmondja a cikkecske, hogy a hajdudorogi gör. kath. magyar püspökség egyházmegyei hivatalában lázas munka folyik. Megkezdették a hatalmas kiterjedésű püspökség egyházkormányzati szerveinek teljes kiegészítését. Az új egyházmegye az egész országban a legnagyobbak közé tartozik, amennyiben plebániái 13, megyében közöttük Csik-, Udvarhely-, Kisküküllő-, Marostorda-, Háromszék-, filiái pedig 17 vármegyében vannak. Az új egyházmegyének eddig 173 parochiája van, ebből a Székelyföldre 35 esik; 693 filiájából pedig 236 jut a Székelyföldnek. A hivek lélekszáma még nem összegezett számítás szerint 250.000. A hajdudorogi püspökségnek, helyesebben a püspökség szervezésének egyik fontos kérdése — a székelyföldi vikariátus felállítása, amelyet eddigi tervek szerint Marosvásárhelynek szántak. Miklóssy István püspök újabb kijelentést tett, hogy a vikariátusi székhely a székely fővárost illeti meg. Ezzel a közléssel szemben mi, kik állandó érdeklődéssel kísérjük a püspökség e tárgyban már korábban elfoglalt hivatalos álláspontját, nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy a Székelyföld természetes központja Székelyudvarhely s így legkisebb ok sem állhat fenn, hogy a vikariátus székhelye is itt maradjon.

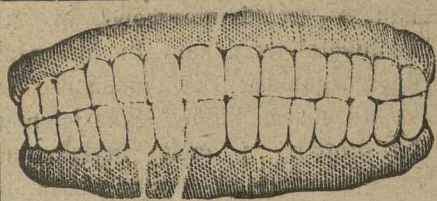
— **Hősi halál.** Opra Vilmos székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatali főtitest, cs. és kir. tartalékos hadnagy, aki Háromszékvármegyéből

Kézdiszentkereszt községből származott, az északi harctéren hősi halált halt. A székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatal tiszti kara, m. kir. pénzügyigazgatóság és mellé rendelt számvevőség, külön gyászjelentést bocátott ki s mély fájdalommal tudatja szeretett tisztársának elvesztését, aki mint négy gyermekes család apa áldozta fel életét a magyar hazáért.

— **A szombatfalvi gazdakör** hazafias ünnepélye e hó 8-án igen szép erkölcsi sikerrel folyt le. Az egyébként — sajnos — nem túl nagy számu közönségre felemelő hatást gyakorolt az apró elemista növendékek által előadott Hymnusz és más hazafias dal elnéklése, ami a jelenvoltak egyértelmű megilletődését vivta ki s a gyerekeket betanító özv. Dr. **Burnáz** Imréné fázadozásainak sikerét biztosította. **A Sándor** Erzsike és **Sándor** Pál által szépen, helyesen és hatásosan elszavalt költemények is jelentékenyen emelték az ünnepély erkölcsi sikerét, amely sikert valóban megkoronázta Dr. **Paál** Árpád vármegyei főjegyzőnek a nép felvilágosítását, a szépre, nemesre való buzdtítását célzó magas szárnyalású ünnepi beszéde, amelynek minden szava mélyen bevésődött a jelenvoltak szívébe, képessé téve azokat arra, hogy a megpróbáltatások között csüggedést nem ismerve, tartsanak ki és bizzanak. Bizzanak abban a tudatban, hogy győzni fog, aki nem fél, aki nem csüggedez. Ez a beszéd igazán megérdemelte volna, hogy belőle sok-sok ezerezer nyerjen! bátorítást, buzdtást és erőt. Ami az anyagi sikert illeti — sajnos — nem nagy. Önkéntes adományokból 32 korona folyt be, amely összegből 34 matring pamutot szerzett be a rendezőség, hogy abból a szombatfalvi leányok és asszonyok hósapkát és érmelegítőt kötve, az utra kész marschbataillon egyes katonáit melegítő ruhadarabokkal lássák el. A Gazdakör ezen hazafias ünnepélyét a jótékony cél érdekében, e hó 22-én (vasárnap) d. u. fél 3 órakor meg fogja ismételni.

— **Egy ujságíró asszony,** özv. Éhen Jánosné **Keményfy** Katiaka, a hódmezővásárhelyi áll. polgárléányiskola rendes tanítónője, áldásdus életének 52-ik évében, négyheti súlyos szenvedés után, jobblétre szenderült. Hült porait e hó 12-én a ref. vallás szertartása szerint, az Aranytemetőben helyezték örök nyugalomra Hódmezővásárhelyt. Kibédi tanítónő korában tünt fel a székelykérdés érdekében írt tartalmas cikkeivel s annak idején a „Székely-Udvarhely” hásábjaiban is csillogtatta mélyre ható tudását. Nyugodjék csendesen.

— **A házi fogyasztásra levágott állat husának értékesítése.** Felmerült eset kapcsán a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a magánosoknak, illetve gazdálkodóknak az a ténykedése, hogy nagyobb időközökben (legfeljebb évenként

Fogászati műterem Székely- udvarhelyt, Kossuth-utca 56. szám (Ranajoth-féle ház.)

SZOLID ÁRAK!

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 1914. évi november 15-től december 15-ig Székelyudvarhelyen fogok tartózkodni. — Ezen idő alatt végzek minden a fogászat terén előforduló téendőket, u. m. mindenféle

fogtömést (plombálást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan, a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül ugy-szintén ARANY foglalatokkal is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpadlás nélkül, valamint nem jól illő fogsorok átalakítását.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek el s az általam végzett munkáért több évi jótállást vállalok.

Fog- és gyökérhúzást a legkényelmesebb bánásmód mellett végzek. Fogak alapos tisztítása. Katonáknak megfelelő árengedmény.

Katonáknak a foghúzás teljes díjtalan.

Kiváló tisztelettel

SPRINGER M.,

vizsgázott fogtechnikus.

egyszer) saját nevelésű 1—2 darab sertést, avagy marhát stb. levágnak és ezeknek husát elárusítják, alkalmosszerűség jellegével bírván, iparüzésnek nem minősíthető. Ugyan-
csak nem tekinthető iparüzésnek az sem, ha magánosok, illetve gazdálkodók a házfőgyasztás céljára levágott, vagy saját nevelésű, illetve otthon hizlalt állataiknak a házfőgyasztás körében fel nem használható részeit eladják. A felsorolt esetektől eltérő körülmények között már iparüzésről van szó, amelyhez iparigazolvány szükséges.

— **Szinészet.** Fehér Vilmos és Hidassy Kálmán igazgatása mellett állandóan meleg támogatásban részesül a Székelyudvarhelyt működő szintársulat. A következőhét végén: szombaton Mátyás B. Böske is felép a „Nemtudomka” c. operette címszerepében.

— **Halálozás.** Hassák Mór Vidor örökös rendi kormánytanácsos, erdélyi egyházmegyei tb. szentszéki ülnök, az erdélyi róm. kath. Státus kézdivásárhelyi főgimn. nyug. igazgatója, életének 57-ik évében elhalt Nagyenyeden. Dr. kézdiszentléleki Kozma Imre marosvásárhelyi rendőrorvos, népfelk. s. orvos, a harc-téren szerzett betegségben e hó 10-ikén meghalt Marosvásárhelyt.

— **Képes- és zenés-levelező-lapokon** pár fillérért Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt kaphatók a világháborus korszak zene-szlágerei, melyeket Gerő Imre zenemű-kiadó (Budapest, I. Budafoki-ut 41b.) adott ki igen csinos kiállításban.

— **A hadi kölcsön** jegyzési határideje 1914. évi november 16-tól 23-ikáig bezárólag terjedő határidőben történik az összes vidéki takarékpénztárnál is. A 100 K-át meghaladó összegeket 1914. dec. 12., 22. és január 8-ig lehet befizetni.

— **Élelmezésünk olcsóbbá tétele.** Ezidei termésünk — sajnos — nem volt valami elsőrangú, minél fogva a mai nehéz viszonyok egyenesen kötelességünkkel teszik a kenyérmagvakkal való legnagyobb-foku takarékoskodást, a mi annál is fontosabb, mert hadsergünk kellő ellátása — s ez most legelső rangú kötelességünk — óriás mennyiségű lisztkészletet von le a rendes főgyasztó piacról. A hadsereg megfelelő ellátása semmiben hiányt nem szenvedhet, minél fogva mi, itthonmaradottak igyekezzünk napi élelmezésünkben akként berendezkedni hogy takarékosabban éljünk, e mellett pedig a napi eledel-féle beszerzésénél lehetőleg a legolcsóbb beszerzési módokat tartjuk szem előtt. Ezt úgy érjük el, ha a buzalisztet 20—30% száritott tengeriliszttel vagy 25% burgonyakeményítővel, a rozslisztet pedig 30—50% árpaliszttal keverten fogyasztjuk. Ezzel a keverési móddal jelentékenyen kevesebb buzát és rozst fogyasztunk, minek folytán több marad abból hadsergünk rendelkezésére, ami pedig végleges győzelmünk egyik feltétele. Még ez esetben sem lesz azonban Magyarországon, de sőt egész Európában sem egy szem buza-készlet a jövő aratásig, ami azt fogja eredményezni, hogy a magas buza árak jövőre is tartani fogják

magukat. Kötelessége tehát minden gazdának odaötrekedni, hogy jövőre minél nagyobb legyen a termése.

— **Bikafalvi Máthé Pálné** szül. Ferenczy Borbála életének 71 ik évében e hó 7-én elhunyt. Temetése 9 én általános nagy részvét mellett történt meg Bikafalván.

— **Új atlaszokat** ad ki az elemi iskolák III. és IV. osztályai számára külön-külön a Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság Budapesten. 50—50 filléres bolti árral a legújabb miniszteri rendeletek és tanterv figyelembe vételével.

Védekezés a ragályok ellen.

A háborús bonyodalnak közepette kétszeresen fontos a közegészségügyi hatóságok felhívása. Kétszeresen fontos, mert hiszen, ahol lélekben és testben egészséges csapatok állanak az ellenséggel szemben, ott félig nyert csatánk van. S ahol pedig ragály dúl a népség, vagy a katonaság sorai közt, ott több pusztulást okozhat a még csirájában el nem fojtott baj, mint az ellenség leggyilkosabb tüzelése. Hála a hadvezetőségünk és közegészségügyi hatóságainak bölcs előrelátásának eddigé csak elvétele és elenyésző csekély számban történtek ragályos megbetegedések az országban. De történtek. És ez az egy körülmény hangosan figyelmeztet bennünket, hogy teljesítsük kötelességünket és minden tőlünk telhető erővel igyekezzünk az itt-ott fellépő ragályok tovaterjedésének megállítására.

A ragályos kórok ellen való védekezés körében ott, ahol a mai nyomasztó pénzügyi viszonyok között költségesebb fertőtlenítési eszközöket beszerezni nem lehet, okvetlenül vegyék meg csekély három koronáért Derzsi József pap-tanár „Élet könyve, mint állandó házi orvosság”-át, amelyben **egyedül biztos** könnyű és ingyenes, mindenki által érthető s szükség esetén önmagára és övéire azonnal alkalmazható **gyógymód** van:

1. ragályos nyavalyák: **kolera**, toroklob, **tifusz**, ebdüh, taknyosság, rüh, **pérhas**, mindenféle himlő és vörheny (skarlat, petecs), orbánc, bujakór, számarhurut, rákfene;

2. nem ragályos nyavalyák: agygyulladás, **tüdőgyulladás**, szivgyulladás, gyomor- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyagbajok, skrofula, **köszvény** és **csuz**, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, **nehézsébesülések**, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség, torok vagy mandulagyulladás, gyomor-katarus, örülés stb. **ellen**.

Posta-utalványon küldjön be 3 K-t és a könyvet bérmentesen kapja a „Székelyország” kiadóhivatalától (Székelyudvarhely).

Nem humbug. 22 év alatt 400-nál több különböző esetben szerzett tapasztalat nyomán, népiesen megírt könyvről van szó, a melyből 100 példányt az E. M. K. E. is — kiváló orvosok ajánlatára — népkönyvtárai részére elfogadott.

Ismerősei, jó barátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot!

TÁVIRATOK.

A miniszterelnöki sajtóosztály hiteles közlései a „Székelyország” számára.

Országgyűlés lesz.

Budapest, érk. nov. 1.

Felhivatalosan jelentik a „Székelyország”-nak, hogy a képviselőház e hó 23-én (szerdán) d. e. 10 órakor ülést tart.

Ő Felsége a képviselőház ülésére idejére, a Ház hadbavonult tagjai számára szabadságot engedélyezett. (Min. eln. s. o.)

Az északi harcterről.

Budapest, érk. nov. 14.

Hivatalos. Északon e hó 12-én hadseregeink arcvonalán nevezetesebb esemény nem történt.

Tarnowba, Jasloba és Kosnoba az ellenség bevonult.

A monarchiába internált hadifoglyok osszáma e napig 867 tiszt és 92.727 főnyi legénységre növekedett. Höfer. (Min. eln. s. o.)

100,000 koronát

szavazott meg Székelyudvarhely város képviselőtestülete e hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésében a hadi kölcsön kötvények céljára.

Fényes török győzelmek

Konstantinápoly, érk. nov. 14.

Köprikről mellett folyt harcokban az oroszokat megvertük.

Az oroszok veresége 4000 halott és ugyanannyi sebesült.

Csapatunk több, mint 500 orosz ejtett foglyul.

10,000 fegyvert és nagy mennyiségű lőszert zsákmányoltunk.

Az oroszok Hutek felé vonultak vissza. Minthogy a lejtős talaj, valamint a köd és hó csapataink szabad mozgását akadályozták, az ellenség visszavonulását nem vághatták el, de tovább üldözik.

A déli hadszíntéren.

előnyomulásunk Waljevótól északnyugatra erős ellenállásra talált. Az esőtől és hótól feneketlenül vált talaj is megnehezíti tüzéségünk tovább haladását. De azért összes hadoszlopaink előre jutottak. Elértünk Száva-menti Szkelától délre eső területig s innén a Drináig terjedő vonalt. Számos foglyot ejtettünk. (Min. eln. s. o.)

A német főhadi-szállás

ma érkezett jelentése szerint Nyugatflandriában a harcok még tartanak. Az utóbbi napokban a viharok és esőzések által nehezített támadásaink tovább haladtak. Iprestől délre 700 franciát fogtunk el. Lille-től nyugatra az angolok támadásait visszavertük.

Kelet-Poroszországban a harcok még tartanak. Stulluponnál 500 orosz elfogtunk. Soldaunál még nincs döntés. Woclareca tájékán egy orosz hadtestet visszavertünk, 1500 fogoly és 12 géppuska jutott kezünkre.

Az északkeleti harctéren e hó 13 án sem volt harc ami arcvonalunkon. (Min. eln. s. o.)

Nyomtatva és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt